

la banalitat del tòpic

Podria semblar agosarat manllevar el títol del llibre d'**Hannah Arendt**, *Eichmann a Jerusalem: un informe sobre la banalitat del mal*,¹ per parlar dels tòpics, però estarem d'acord que a la base de l'holocaust trobem, entre altres, els clixés racials que assumiren com a certs àmplies capes de la societat germànica d'aquella època. Els tòpics, com comenta **Aurelio Arteta** en *Tantos tontos tópicos*, són fills de la mandra intel·lectual i germans del perjudici². Són llocs comuns, cavernaris i corrossius, que perpetuen falsedats feridores respecte a grups humans per raons ètniques, nacionals, religioses o professionals. Són, en definitiva, judicis de valor precuinats i de fàcil digestió que ens alliberen de l'esforç de pensar i que mantenen la inquina contra el diferent. Molts d'aquests tòpics s'arrossegueu des de temps immemorials i encara continuen en vigor com saben, i aprofiten, els partits d'extrema dreta.

Tota aquesta reflexió se'm va fer present quan un company em va enviar el fragment d'una entrevista radiofònica a tres dels implicats en la rehabilitació d'una casa d'arquitectura vernacular en la qual, curiosament, no es fa menció als autors del projecte, igual per què sembla un cas clar d'intrusisme professional³. Ara bé, la major desbarrada va venir al final de la conversa quan l'historiador del grup afirmava cofoi que:

...Els arquitectes tenen un punt d'arrogància, però molt alta... els arquitectes els agrada, sobretot a l'exterior de l'obra, es vegi, amb perdó, la seva cagadeta...

I es va quedar tan ample. Espectacular! Si la rehabilitació esmentada té el mateix rigor que aquests desvaris anem arreglats! Mantenir que tot un grup social, per simple fet de dedicar-se a una mateixa activitat professional, està marcat per l'altivesa és una solemne ximpleria que denota una profunda tírria cap aquest col·lectiu. Mania que queda confirmada, per molt que es demani perdó, per l'exabrupte escatològic que remata el discurs. Igual de bajanada seria dir que tots els advocats són deshonestos, tots els metges pesseters, tots els periodistes manipuladors, tots els polítics corruptes o tots funcionaris ganduls, simplement per què els defectes, o les virtuts, són individuals i no pas col·lectives.

Insistir en aquests estereotips no aporta res al debat, ans al contrari, denigra a un col·lectiu concret i atia l'animadversió contra el mateix (com és fàcil de comprovar

¹ La filosofa alemanya d'origen jueu va seguir com a corresponsal del diari New Yorker el procés que, al 1961, es celebrava a Jerusalem contra el tinent coronel de les SS **Adolf Eichmann**, responsable de la solució final a Polònia i del transport de deportats als camps d'extermini. En *Eichmann a Jerusalem: un informe sobre la banalitat del mal*, **Arendt** va voler explicar, més allà dels fets, com en una societat pretesament culta es va generar tal estat burocràtic que qualsevol individu acabava obeint les ordres més aberrants sense cap mena de remordiment o empatia vers a l'afectat.

² A. Arteta, *Tantos tontos tópicos*, Barcelona, 2012, p. 10.

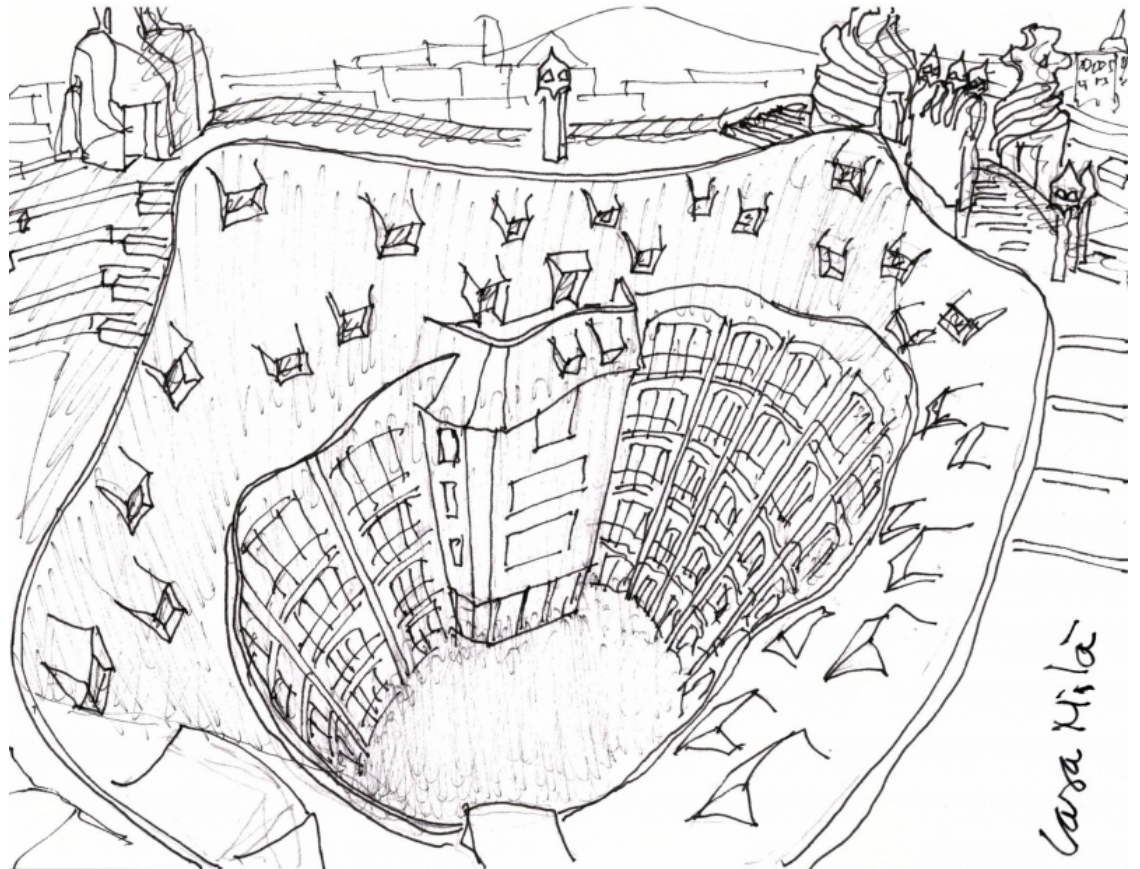
³ Projecte que trobareu en la pàgina web de l'estudi espanyol **Llamazares Pomés Arquitectura**.

la banalitat del tòpic

sempre que es parla de la nostra professió). Seria bo que la gent amb projecció mediàtica, persones que el públic escolta, que generen opinió, anés més amb compte, fos més curosa i precisa amb el seu discurs. En definitiva, que separés el gra de la palla i no parlés pel broc gros. I això no impedeix que reconeguem que hi ha de tot en el nostre col·lectiu, només faltaria, però com en tots, siguin historiadors, antropòlegs, arqueòlegs, restauradors, xarcuters o sexadors de pollets. I, per tant, el just seria assenyalar-ne la suposada empastrada i no pas posar a tothom en el mateix sac alimentant l'estigmatització de tot un grup social.

Sobre el qualificatiu d'altaner cal dir que l'historiador no és gens original, ja que sol ser l'últim recurs de l'indocumentat en arquitectura. S'ho van sentir dir, per exemple, Gustave Eiffel per la torre parisenca, Antoni Gaudí per la Pedrera o Frank Lloyd Wright pel museu Guggenheim, però resulta que avui ningú els qüestiona, ans al contrari, les seves obres són icones universals i la seva vida alabades fins, en el cas del barceloní, ser promogut a la beatificació, fet canònicament impossible si arrosseguéss el pecat capital de la supèrbia.

Casa Milà, popularment coneguda com la Pedrera. A. Gaudí, 1912. Dibuix E. Dilmé, 1992.

la banalitat del tòpic

I respecte a les pífies ningú està lliure de culpa com per gosar a ser el primer a tirar la pedra. En un país tan petit tothom, de forma directa o indirecta, ha estat concernit en algun fet discutible si no reprovable. Recordaré només uns quants desficiacs perquè cadascú pensi on era i que va fer per evitar-ho. Per exemple, la destrucció de l'absis de Santa Eulàlia d'Encamp i la desfiguració de l'església, l'enderroc de l'hotel Pla o de l'editorial Casal i Vall o l'ensulsiada de Sant Vicenç d'Enclar i el fals històric posterior.

En fi, segur que, en aquest racó de món, tot ens aniria millor si cerquéssim la virtut de la humilitat per, com diu el catecisme cristià, contrarestar la supèrbia de veure la palla en els ulls dels altres i no veure la biga en els seus. Pensem-hi!

ENRIC DILMÉ
dr. arquitecte

T. +376 869 558 · www.enricdilme.com

Av. Fiter i Rossell 109 · local 2
AD700 Escaldes-Engordany · Andorra